

Výhody predškolskej starostlivosti o vaše dieťa

a

prechod na základnú školu.

Táto brožúra má za cieľ informovať rodiny imigrantov žijúce v Írsku o predškolskej starostlivosti a výhodách, ktoré môže rodičom a deťom priniesť. Tieto služby môžu byť označené rôznymi názvami, napríklad predškolská starostlivosť, herná skupina, materská škola, Montessori alebo naónra a obvykle sú určené deťom vo veku 3 – 4 rokov. Druhá časť brožúry uvádza informácie o základnom školstve v Írsku, s cieľom pomôcť rodinám imigrantov s prechodom dieťaťa na základnú školu.

Rané detstvo

Rané detstvo je veľmi dôležité a vzrušujúce obdobie v živote dieťaťa, ktoré sa toho toľko dozvedá o sebe, ostatných aj okolí.

Rodičia, ktorí zaisťujú primárnu starostlivosť, dieťa vedú na jeho ceste poznania a objavovania.

U niektorých detí je návšteva zariadenia predškolskej starostlivosti ich prvou skúsenosťou s odlúčením od rodičov a so zapojením do organizovanej/plánovanej činnosti.

Predškolská starostlivosť spočíva v plánovanom programe pre predškolské deti v dĺžke maximálne 3,5 hodiny. V mnohých týchto zariadeniach v Írsku sa deti hlavne hrajú, niekedy sú tieto programy tiež označované ako voľná hra.

Výskumy potvrdili, že hra je zásadne dôležitá pre každé dieťa, a ak dieťa nemá dostatok možností vyjadriť sa formou hry, nemusí rozvinúť schopnosti, ktoré potrebuje k plnému uplatneniu svojho potenciálu.

Časť 1: výhody predškolskej starostlivosti

Je dobre známe, že kvalitná predškolská starostlivosť môže vášmu dieťaťu pomôcť v mnohých oblastiach.

Môže sa to týkať spoločenských, intelektuálnych, emocionálnych, jazykových a fyzických schopností. Kvalitná predškolská starostlivosť môže vášmu dieťaťu pomôcť rozvíjať všetky tieto oblasti.

Rozvoj spoločenských schopností

Deti sa naučia zapojiť do skupiny ostatných detí a naučia sa vzájomnému rešpektu a vhodnému správaniu. Okrem toho sa:

- bavia a spoznávajú nových priateľov;

- stávajú súčasťou skupiny, starajú o druhých, učia riešiť spory a deliť sa o dobré.

Rozvoj intelektuálnych schopností

Deti sa naučia uvažovať o nápadoch, riešiť problémy a vyjadriť sami seba. Okrem toho sa:

- rozhodujú a prirodzenou cestou učia formou hry;
- rozvíjajú predstavivosť a tvorivosť;
- zvládajú schopnosti neskôr potrebné na čítanie a počítanie;
- učia o sebe aj ostatných, o podobnostiach a rozdieloch.

Rozvoj emočných schopností

Deti poznajú pocity a emócie. Navyše sa:

- prispôbia pobytu mimo rodiny;
- rozvinú nezávislosť a sebaobsluhu;
- spoznajú rutinu a pocit bezpečia, ktorý ponúka.

Rozvoj jazykových schopností

Deti sa naučia komunikovať s ostatnými pomocou slov, fráz a nakoniec aj viet. Okrem rozvoja týchto schopností sa tiež:

- naučia načúvať, zvládajú to schopnosti neskôr potrebné na čítanie a písanie;
- dozvedajú, ako neverbálne komunikovať;
- dozvedajú, ako sa vyjadriť slovami;
- naučia angličtinu ako druhý jazyk.

Rozvoj fyzických schopností

Deti sa naučia po novom využívať svoje telo, keď rastú a dospievajú. Okrem toho:

- dokážu lepšie ovládať svoje telo a pohyby;
- rozvíjajú fyzickú zdatnosť, zdravie a dobré prospevanie.

Ak dieťa navštevuje službu predškolskej starostlivosti, uľahčí to dieťaťu aj rodičom prechod na základnú školu.

Rodičia, ktorých deti navštevujú službu predškolskej starostlivosti, získavajú nové možnosti, napríklad príležitosť:

- stretávať sa s ostatnými, nadväzovať kontakty s rodičmi aj okolitou spoločnosťou;
- získať podporu a informácie týkajúce sa výchovy a ďalších tém;
- chodiť do práce, školy a využívať ďalšie formy osobného rozvoja.

Výučba angličtiny ako druhého jazyka v predškolskom prostredí

Existuje viac možností, ako sa dieťa môže naučiť druhý jazyk, a môže to prebiehať vo fázach aj počas predškolskej starostlivosti. Tieto fázy sú:

- dieťa v novom jazykovom prostredí aj naďalej používa svoj pôvodný jazyk;
- dieťa využíva neverbálnu komunikáciu, napr. prikývne, ukáže, zavrtí hlavou, využíva dotyky a očný kontakt;
- dieťa istý čas vôbec nehovorí – učí sa rozumieť novému jazyku a spoznáva ho;
- dieťa využíva opakovane určité slová a frázy, zúčastňuje sa hier s jazykom;
- dieťa využíva jednotlivé slová, frázy alebo otázky súvisiace s každodennou činnosťou;
- dieťa využíva dlhšie vety, pričom tieto vety dávajú zmysel, aj keď sa môžu objavovať niektoré gramatické chyby.

Výskumy preukázali, že je dôležité, aby sa dieťa mohlo aj naďalej rozvíjať vo svojom prvom/domacom jazyku, pretože mu to pomáha aj pri učení druhého jazyka.

(Podpora identity, diverzity a jazyka v ranom detstve, 2000, Siraj-Blatchford a P. Clarke)

Vyhľadanie predškolského zariadenia

Predškolské zariadenia sú zo zákona povinné informovať Health Service Executive (HSE), ešte kým začnú svoju činnosť. Podľa zákona o zariadeniach predškolskej starostlivosti musia byť dodržiavané predpisy a Služba informovania a kontrol zariadení predškolskej starostlivosti HSE dodržiavanie predpisov kontroluje. Zoznam predškolských zariadení, ktoré sú evidované HSE, získate od miestneho/okresného Výboru starostlivosti o deti (Childcare Committee) alebo priamo od Služby informovania a kontrol zariadení predškolskej starostlivosti. Dostanete kontakty na služby vo vašom okolí.

Služby môžu byť hradené denne, týždenne alebo mesačne, to dohodnete s príslušným pracovníkom konkrétneho predškolského zariadenia.

Náklady na služby môžu byť dotované. Informácie o finančnom príspevku získate od miestneho/okresného Výboru starostlivosti o deti (Childcare Committee).

Bezpečnosť a kvalita

Platné predpisy, ktoré musí zariadenie predškolskej starostlivosti dodržiavať, zaisťujú deťom kvalitné a bezpečné prostredie.

Služba informovania a kontrol zariadení predškolskej starostlivosti HSE kontroluje dodržiavanie predpisov zariadeniami predškolskej starostlivosti a toto dodržiavanie predpisov je nevyhnutným predpokladom ďalšej prevádzky zariadení.

Síolta – národný rámec kvality vzdelávania v ranom detstve a **Aistear**, rámec výučby v ranom detstve, sú nové iniciatívy, ktoré majú zaistiť, aby všetky deti dostávali kvalitnú predškolskú starostlivosť.

Tieto iniciatívy kladú veľký dôraz na rovnosť, identitu a prináležanie, a v rámci starostlivosti o dieťa sú tesne prepojené s **Pokynmi v oblasti diverzity a rovnosti pre poskytovateľa služieb starostlivosti o deti** z roku 2006.

Podpora detí v zariadeniach predškolskej starostlivosti

Ak máte postihnuté dieťa, môžu byť v niektorých zariadeniach k dispozícii pomocné služby, napríklad asistenti pre deti so zvláštnymi potrebami, alebo môžu byť v niektorých zariadeniach k dispozícii zvláštne priestory a vybavenie, napríklad multisenzorická miestnosť.

Rozvrh predškolskej starostlivosti

V závislosti od konkrétneho prevádzkovateľa môže dochádzka trvať 38 týždňov od septembra do júna, alebo aj celý rok, 50 týždňov.

Prechod na základnú školu

Začiatok školskej dochádzky

V Írsku sa začína povinná školská dochádzka od šiestich rokov, ale mnohí rodičia deti do školy posielajú už v piatich alebo aj štyroch rokoch. Základná školská dochádzka trvá osem rokov.

Ak sa v Írsku ešte len „rozhlíadate“, žiadate o azyl, ste utečenci alebo migrujúci robotníci, má vaše dieťa rovnaké právo na vzdelanie ako dieťa narodené v Írsku.

Základná školská dochádzka je v Írsku zdarma, s výnimkou súkromných škôl. Základná škola sa tiež často označuje ako národná škola.

Prvá trieda, ktorú dieťa začne navštevovať, sa nazýva „junior infants“, ďalšie triedy sú:

- Senior Infants
- First Class

- Second Class
- Third Class
- Fourth Class
- Fifth Class
- Sixth Class

Prvé dve triedy obvykle zaberú 4 až 4,5 hodiny denne, približne od 9.00 do 14.00.

Je dôležité, aby ste s dostatočným predstihom navštívili školu, kam bude vaše dieťa chodiť, a nechali ho zapísať.

Typy základných škôl

V Írsku je viac možností vzdelávania na základných školách, ktorých dostupnosť sa líši podľa konkrétnej lokality. Väčšina základných škôl je založená a vlastnená štátom a vedená cirkvami, napríklad rímskokatolíckou a írskou cirkvou. Existuje aj veľa škôl s voľnosťou vyznania (napr. koedukované školy) a tiež školy s výučbou v írčine (Gael Scoileanna). V roku 2010 existovali v Írsku dve moslimské školy, obe v Dubline. Niektoré lokality ponúkajú aj školy pre deti s postihnutím, nazývané „špeciálne školy“.

Školy vedené cirkvami môžu obvykle navštevovať aj deti iného vyznania, ale niekde môžu mať deti príslušného vyznania prednosť.

Veľa škôl ponúka konzultácie alebo dni otvorených dverí, takže sa rodičia môžu dozvedieť viac o danej škole aj o tom, čo dieťaťu môže ponúknuť.

V niektorých školách je povinná školská uniforma, ale nie vo všetkých.

Nájdienie základnej alebo špeciálnej školy

Ministerstvo školstva na svojom webe ponúka zoznam všetkých základných škôl v Írsku. Pozrite www.education.ie/home alebo volajte 01 8896400.

Podpora detí na základnej škole

Ak potrebujete finančnú pomoc pri kúpe učebníc alebo uniformy, informujte sa na túto možnosť v konkrétnej škole.

Dieťa navštevujúce školu je povinné vypracovať domáce úlohy a niektoré školy ponúkajú kluby, kam môžu deti po výučbe prejsť a úlohy vypracovať. Informujte sa u učiteľov, ako najlepšie deťom pomôžete s touto prácou a aké ďalšie podporné služby sú vo vašej lokalite dostupné.

Všeobecne je možné povedať, že na všetkých základných školách je k dispozícii doučovanie/asistent pedagóga. Niektoré deti potrebujú na zvládnutie učiva nejaké hodiny navyše a práve asistent pedagóga ich poskytuje.

Asistent pre zvláštne potreby je pracovník podporujúci deti so zvláštnymi potrebami. Môže byť k dispozícii asistent na čiastočný alebo na plný úväzok.

Vo veci asistentov pre zvláštne potreby kontaktujte miestneho organizátora služieb zvláštnej starostlivosti.

Zoznam organizátorov služieb zvláštnej starostlivosti je k dispozícii na webe Národnej rady pre zvláštne vzdelávanie www.ncse.ie

Rozvrh školského roka

Školský rok sa začína vždy v septembri a končí v júni. Školská výučba neprebíha počas Vianoc, Veľkej noci, polročných prázdnin, štátnych sviatkov a v dňoch, keď sú učitelia na školení. Niektoré školské budovy slúžia ako volebné miestnosti a v tom prípade sú pri voľbách tieto školy uzatvorené.

Užitočné kontakty

- **Children's Rights Alliance (Združenie práv dieťaťa)**, 4 Upper Mount Street, Dublin 2. Tel.: (01) 6629400, e-mail: info@childrensrights.ie Web: www.childrensrights.ie
- **Department of Education and Skills (Ministerstvo školstva)**, Head Office, Marlborough Street, Dublin 1. Tel.: (01) 8896400, Web: www.education.ie/home
- **EDENN** (Národná sieť rovnosti a diverzity v ranom detstve) – Kontaktná osoba Colette Murray 0872976823
- **Educate Together (Spoločné vzdelávanie)**, organizácia zastrešujúca koedukované vzdelávanie v Írskej republike. H8a Centrepoint, Oak Drive, Dublin 12. Tel.: (01) 429 2500, e-mail: info@educatetogether.ie Web: www.educatetogether.ie
- **Equality Authority (Úrad pre rovnosť)**, 2 Clonmel Street, Dublin 2. Tel.: LoCall 1890 245 545/ 01 4173333, e-mail: info@equality.ie Web: www.equality.ie
- **Forbairt Naíonraí Teoranta**, 7 Cearnróg Mhuirfean, Baile Átha Cliath 2. Tel: (01) 6398442, e-mail: forbairtnaionrai@eircom.net
- **Gaelscoileanna Teo**, Halla Naomh Pádraig, Institiúid Oideachais, Marino Ascaill Uí Ghríofa, Baile Átha Cliath 9. Tel.: (01) 8535195, E-mail: oifig@gaelscoileanna.ie Web: www.gaelscoileanna.ie
- **Health Service Executive (HSE) Národná informačná linka** 1850 241850
- **Irish Steiner Kindergarten Association (Združenie írskych Steinerových škôlok)**, Cappaduff, Mountshannon, Co. Clare. Tel.: (061) 927944, e-mail: info@steinerireland.org Web: www.steiner.org
- **National Council for Special Education (národná rada pre špeciálne vzdelávanie)**, Mill Street, Meath. Tel.: (046) 948 6400, Fax: (046) 948 6404, E-mail: info@ncse.ie Web: www.ncse.ie
- **National Disability Authority (Národný úrad pre postihnutých)**, 25 Clyde Road, Dublin 4. Tel.: (01) 6080400, e-mail: nda@nda.ie
- **Office of the Minister for Children and Youth Affairs (Úrad ministra pre deti a mládež)**, Hawkins House, Dublin 2. Tel.: (01) 6354000 Web: www.omc.gov.ie
- **St. Nicholas Montessori Society of Ireland (Írske združenie Montessoriho škôl sv. Mikuláša)**, Kingston House, 64 Patrick Street, Dun Laoghaire, Co Dublin. Tel.: (01) 2805705, e-mail: info@montessoriireland.ie Web: www.montessoriireland.ie/

Kompletný zoznam kontaktov na všetky **miestne/okresné výbory starostlivosti o deti** nájdete na www.omc.gov.ie alebo volajte 01 6354000.

Túto brožúru vytvoril Výbor starostlivosti o deti okresu Clare.

Vznik a vydanie tejto brožúry financoval FÁS.

Foras Áiseanna Saothair
Training & Employment Authority

Transforming Ireland

**Financované írskou vládou
v rámci Národného plánu rozvoja 2007 – 2013**

